

Til
Næringsministeren
Finansministeren
Stortingets næringskomitè
Stortingets finanskomitè

Oslo 20. mars 2020

Gründerpakke

Grundere, start-ups og innovasjonsbedrifter opplever økte utfordringer som følge av de nasjonale tiltakene for å begrense spredningen av COVID-19. Med dette dokumentet ønsker SMB Norge å presentere sine forslag til tiltak for å styrke gründere, start-ups og innovasjonsbedrifter i dagens krisesituasjon.

1. **Kraftig styrking av kapitaltilgang til gründere, start-ups og innovative selskaper.**
Små bedrifter og gründere er vant til å ha utfordringer med å få risikovillig kapital i Norge. I dagens situasjon blir investorer mindre villige til å ta risiko og dette gjør utfordringene enda større. Selv gründerbedrifter med signerte kontrakter får ikke finansiering til å produsere og eksportere sine produkter og tjenester. SMB Norge mener Innovasjon Norge og Investinor er best rigget til å håndtere disse utfordringene, og at de følgelig bør få utvidet og endret mandat. Det bør også sees på ekstrabevilgninger til såkornfond og pre-såkornfond, samt muligheten for å redusere kravet om privat matching av kapital ved direkteinvesteringer i enkeltselskaper.
2. **Fjerne formueskatten**
SMB Norge mener formuesskatten er spesielt skadelig for start-ups og små bedrifter. Den hemmer kapitaltilgangen og er en av grunnene til at Norge aldri får mange såkalte «unicorns».
3. **SkatteFUNN**
 - Bedre likviditet
 - Utbetale Skattefunn som allerede er tildelt for 2019, nå i mars i stedet for i oktober
 - Vedrørende SkatteFUNN-godkjenning fra Forskningsrådet foreslår SMB at det kan fremmes krav om støtte to ganger i året. Dette kan eksempelvis være 15. juli for FoU utført i første halvår 2020, og 15. januar 2021 for FoU utført annet halvår 2020. Begge med oppgjør så raskt som mulig etterpå.
 - Økt støttegrad og økt timesats
 - Støttesatsen i SkatteFUNN-ordningen heves til 30 % for FoU utført av SMBer i 2020.
 - Høyeste tillatte timesats i SkatteFUNN-ordningen heves fra dagens kroner 700 per time til forskningsrådets ordinære satser på 1,2 promille av avtalt årslønn, begrenset oppad til kroner 1100 per time. En slik ordning kan utelukke aktive aksjonærer med en betydelig eierandel. Dette vil være avgjørende for bedrifter som gjennomfører spesielt krevende FoU-prosjekter og som er avhengig av særlig høyt kvalifisert personale.

- Suspensering av bestemmelsen om bedrifter i «vanskeligheter»
 - Det ble i 2019, som oppfølging av EUs gruppeunntaksforordning 651/2014, bestemt at bedrifter i «vanskeligheter» ikke skal få SkatteFUNN-støtte. Dette er bedrifter som har mistet halvparten eller mer av sin aksjekapital. Vi foreslår at denne bestemmelsen suspenderes så lenge krisen varer.

- 4. **KompetanseFUNN**

Se eget brev.

- 5. **Erstatning for de bedrifter og personer som har fått yrkes - og næringsforbud som følge av Corona-viruset**

En rekke yrkesgrupper har den siste uken i realiteten fått yrkes – og næringsforbud som følge av tiltak for å stanse spredningen av Corona-viruset. Dette gjelder blant annet virksomheter som driver frisørsalong, massasjestudio, foterapeutklinik, serveringssted og akupunkturklinik med flere. SMB Norge mener at disse næringene umiddelbart bør få rett til erstatning etter at det offentlige har pålagt stenging.

- 6. **Fjerne arbeidsgiveravgift for små start-ups ut 2020**

Arbeidsgiveravgiften må fjernes for unge start-ups etablert de siste tre årene og maks omsetning på 3 mill. kr. Det vil senke terskelen gründere har for å ansette seg selv og sentrale medarbeidere i et AS. Arbeidsgiveravgiften blir nå senket med fire prosentpoeng i to måneder, men SMB Norge mener dette er for lite i dagens situasjon.

- 7. **Lettelser i tvangsmulkt**
 - Tidligere ilagt tvangsmulkt grunnet for sent innlevert aksjonærregisteroppgave, MVA-melding, A-melding og skattemelding for personlig næringsdrivende og aksjeselskap, samt tredjepartsopplysninger bør utsettes og ettergis. Herunder også at Skatteetaten utøver utvidet skjønn ved for sent innleverte opplysninger nå og så lenge det er unntakstilstander i Norge. Å bli ilagt tvangsmulkt kan bety konkurs for en liten gründerbedrift.
 - Halvering av tvangsmulkten for start-ups og mindre selskaper. Det er urimelig at et selskap uten omsetning får lik sats på tvangsmulkt som selskaper med milliardomsetning.
 - Staten bør være fleksibel i nedbetalingsordninger til små bedrifter med liten likviditet som allerede er ilagt tvangsmulkt fra tidligere år. Hvis en gründer melder oppbud grunnet ilagt tvangsmulkt vil terskelen være høy for at vedkommende starter ny bedrift.

- 8. **Rentefritak og avdragsfrihet** bør innvilges på alle eksisterende lån og fremtidige Innovasjon Norge-lån inntil videre. Innovasjon Norge bør også vurdere behovet for ettergivelse av deler eller hele lånet.

- 9. **Øke bevilgningene til Innovasjon Norge slik at:**
 - **De gis anledning til å gi større lån og tilskudd**, samtidig som kravene til matching av ekstern kapital for innovasjonslån og tilskudd reduseres.
 - **De har ekstra midler for å kunne tildele oppstartslån og tilskudd.** Mange som nå er permittert kan ha gode gründerideer. Økt tilgang til etableringstilskudd kan senke terskelen for å starte nye bedrifter, og øke utviklingen av innovative produkter eller

tjenester som Norge og resten av verden trenger. På den måten kan man omgjøre en «bølge» av arbeidsløshet til en «gründerbølge».

- **Øke bevilningene til Innovasjon Norge for å kunne gi rask saksbehandlingstid.**
- **Avdelingen Invest In Norway i Innovasjon Norge kan styrkes.** Det er viktig at Norge fremstår som et attraktivt marked for utenlandske bedrifter og investorer.

10. **Det bør ikke stilles krav til egenkapitalmatching** til de bedriftene som allerede har bevilgningsbrev fra IN og NFR. Eksempler inkluderer innovasjonslån, kommersialiseringsstøtte, FORNY og milepælsstøtte. Det samme bør gjelde for søknader som allerede er innlevert og under behandling.

11. **La Innovasjon Norge gi tilskudd til enkeltstående selskaper i krise uavhengig av tidligere tilskudd**
Selv om selskaper har fått tilskudd tidligere må ikke det være en ekskluderingsfaktor i krisesituasjon.

12. **Intensivere iverksettelsen av Gründer – og investorvisum**

Foreslått av regjeringen i 2015. Gjentatt i regjeringserklæringen. Dette må ses i sammenheng med foreslått styrking av Invest In Norway.

13. **Styrke Innovasjon Norge sine utekontorer**

Dagens situasjon er også en viktig og unik mulighet for norske eksportbedrifter – spesielt i en tid med lav kronekurs. Spesielt små bedrifter og gründere er avhengig av å få god hjelp fra Innovasjon Norge sine utekontorer og norsk utenriktjeneste.

14. **Fremskynd planlagte innovative offentlige anskaffelser**

Regjeringen vil at offentlige anskaffelser skal bidra til innovasjon. Små- og mellomstore bedrifter, samt gründerbedrifter står som premissleverandører for entreprenørskap og nye ideer. Dette gjelder midler blant annet kanalisert gjennom Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd med flere.

15. **Forskningsrådets store programmer må få ekstra utlysninger**

Dette gjelder for eksempel Innovasjons Prosjekter for Næringslivet og nye demonstrasjons- og pilotprosjektordninger. Ekstra utlysninger og rask saksbehandling gjør det mulig for SMB-bedrifter å styrke sin posisjon.

16. **Utsette de betalingsfrister som gjelder skatte- og avgiftskrav**

Dette vil bidra til bedre likviditet for bedrifter og bidra til å opprettholde konkurransekraft og drift.

17. **Øke rammene for tilskudd og lån hos Forskningsrådet**

Forskningsrådet fordeler årlig ti milliarder kroner til forskning og innovasjon innenfor rammen som legges av statsstøttereguleringen. Bevilgningene bør økes som følge av den prekære situasjonen og deler bør øremerkes SMB.

18. **Øke rammen for dagens investeringsfradrag i oppstartsbedrifter og -vekstbedrifter**

Rammen bør økes fra NOK 1 million til NOK 10 millioner i 2020 for å motivere engleinvestorer og formuende til å ikke forlate markedet.

19. Aksjeopsjoner må kunne tilbys som lønn i unge selskaper

Å beholde kompetansen i vekstselskaper vil være kritisk fremover i en periode med stram likviditet. Unge selskaper (under 5 år) må byråkratisk kunne tilby aksjeopsjoner for å insentivere når lønn ikke strekker til.

20. SIVA må få ekstrabevilling for å utnytte eksisterende strukturer

- I finansieringen av næringshageprogrammet skal bedriftene dekke minimum 25% - resten tar SIVA. I arbeidet med gründere og startups er dette intet unntak. Derfor vil det være viktig at SIVA i denne perioden framover kan øke finansieringen slik at gründere/start-ups slipper denne egenandelen når de skal jobbe sammen med næringshager. Dette vil stimulere til økt vekst og verdiskaping spesielt ute i distriktene.
- Siden 2016 har SIVA hatt en ekstrasatsing som har hatt fokus på det man kaller gründerakademiet. Dette er testet og klart for lansering. Dette er et interaktivt "verktøy", som gir deg kunnskaper og en "ferdig" forretningsplan når man har gått gjennom programmet. Verktøyet bør nå tas aktivt i bruk.
- SIVA bør også ha anledning til å støtte co-working miljøer økonomisk.

21. Kommunene og fylkeskommunene spiller også en viktig rolle

- Kommunene og fylkene/regionene bør oppfordres til å benytte den eksisterende nasjonale innovasjonsstrukturen, og stille midler til rådighet for finansiering av den bistanden gründere har behov for. Gründere og start-ups er en gruppe som er helt i starten av sin karriere og de har ikke rukket å utvikle et nettverk. Da er det viktig at noen "fanger" dem opp. Næringshageprogrammet og de rundt 47 selvstendige Næringshagene rundt om i landet representerer over 2000 små og mellomstore bedrifter og er således en god "dør" inn til virkemiddelapparatet i distriktene.
- Næringsutvikling i distriktene har en del særskilte utfordringer som blant annet spredt bosetting og fragmenterte kompetansemiljøer. Dagens situasjon med COVID-19 sannsynliggjør at disse utfordringene bare vil bli større på sikt. I så måte er det viktig at både kommunene og de nye fylkene/regionene tilrettelegger for bedrifts- og næringsutvikling.
- Det vises i så måte til tidligere innspill fra Næringshageprogrammet til gjennomgangen av det Næringsrettede virkemiddelapparatet og til Distriktnæringsutvalget.

Med vennlig hilsen

Olaf Thommessen
Administrerende direktør

Jørund Rytman
Leder for politikk og samfunnskontakt